

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Podmínky podnikání cizinců v České republice

Dana Dyková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce Podmínky podnikání cizinců v České republice v úvodu pojednává o právních předpisech umožňujících vstup a pohyb cizích státních příslušníků na našem území i vykonávat zde ekonomické aktivity. Dále se práce zabývá podmínkami přeshraničního poskytování služeb občany států EU, EHP a Švýcarska, kdy tato forma podnikání byla zmíněným osobám umožněna vstupem ČR do Evropské unie. Zmiňuje též živnostenské podnikání zahraničních osob dlouhodobě usídlených na našem území, základní a zvláštní podmínky, které je nutné splnit k získání živnostenského oprávnění. V analytické části je sledován vývoj podmínek pro podnikání cizinců od počátku účinnosti živnostenského zákona až do současné doby, od liberálních podmínek k podnikání až k restriktivním opatřením v době hospodářského poklesu. V závěru práce jsou rekapitulována hlavní zjištění plynoucí z nastavených podmínek a z toho vyplývající doporučení ke zmírnění dopadu, které má na počet podnikajících cizinců udělení trvalého pobytu a následné pozastavení činnosti.

Klíčová slova

Povolení k pobytu, cizinec, vízum, živnostenský zákon, Evropská unie, živnostenské oprávnění, podmínky, směrnice, zákon, poskytování služeb, členské země

Cíl práce a metodika

Cílem práce je zjištění, jaký vliv měl vývoj podmínek pro podnikání, stanovených živnostenským zákonem a zákonem o pobytu cizinců, na počty podnikajících cizinců a navrhnout opatření, které by přineslo zlepšení v této oblasti.

Po prostudování odborné literatury, právních předpisů a věrohodných internetových zdrojů budou zjištěné údaje zpracovány a analyzovány. Následně bude po konzultaci s vedoucím práce zpracována teoretická část bakalářské práce a provedeno její zhodnocení. Před zpracováním analytické práce budou zjišťovány údaje a získávána data ze statistických údajů soustředěných Ministerstvem obchodu a průmyslu ČR a Ministerstvem vnitra ČR, dále bude zkoumaná problematika demonstrována na údajích získaných pouze pro město Plzeň z důvodu nemožnosti jejich získání pro celou ČR. Bude se jednat o údaje o podnikajících cizincích, poskytnutých Okresní správou sociálního zabezpečení v Plzni, Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR v Plzni, Finančním úřadem v Plzni, Živnostenským úřadem v Plzni a Oblastním inspektorátem práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj. Tyto údaje budou prostudovány a budou z nich vyvozeny dílčí výsledky, které budou dále doplňovány daty,

získanými při ústních pohovorech na dotčených úřadech. Pohovory budou cíleně zaměřeny na problematiku spojenou s povinnostmi, které souvisejí s podnikáním cizinců. Současně bude využito vlastních znalostí a zkušeností, plynoucích z pracovního zařazení zpracovatelky práce u Živnostenského úřadu v Plzni.

Zjištěná data budou hodnocena, sumarizována a zpracována do tabulek a grafů, budou porovnávána v časové řadě a budou navržena doporučení směřující k odstranění negativních dopadů, které vyplynou ze zjištěných dat a skutečností.

Závěr a doporučení

Po celou dobu účinnosti živnostenského zákona, od roku 1992 až do dnešní doby, byly podmínky stanovené pro podnikání cizích státních příslušníků nastaveny velmi příznivě.

V poslední době má ovšem na počty podnikajících cizinců vliv především statut udělení trvalého pobytu a následné okamžité přerušení podnikatelské činnosti.

Na údajích demonstrovaných v praktické části za Plzeň – město je patrné, že téměř polovina cizinců s trvalým pobytem, má již živnostenské oprávnění pozastaveno. Zkoumání je sice zaměřeno pouze na Plzeň, ale jeho výsledky se dají zobecnit pro celou Českou republiku.

Často je s udělením trvalého pobytu živnostenské oprávnění i zrušeno, což má také vliv na klesající počty podnikajících cizinců. Je zajímavé, že činnost je pozastavena okamžitě se získáním trvalého pobytu, neboť dosud bylo podnikání pro cizince hlavním důvodem setrvání v naší republice. Získání trvalého pobytu se potom může jevit prioritním cílem jejich podnikatelské činnosti.

Současně s přerušením činnosti se cizinci dále odhlašují z plateb na sociálním zabezpečení a často se přihlašují k platbám veřejného zdravotního pojištění jako osoby bez zdanitelného příjmu, za které neodvádí povinné zdravotní pojištění stát a z čehož také vyplývá, že nejsou vedeni v evidenci úřadu práce. Například od roku 2010 do 2014 poklesl počet osob s ukrajinským občanstvím evidovaných OSSZ Plzeň-město o cca 70%, což je alarmující.

Nabízí se otázka co tedy osoby, které nepodnikají a nejsou vedeny v evidenci úřadu práce, vykonávají za ekonomickou činnost, aby si zajistily prostředky k obživě.

Vzhledem k tomu, že se stále zdržují na našem území, ale nejsou ekonomicky aktivní, lze se domnívat, že jsou součástí šedé ekonomiky.

Do udělení trvalého pobytu, při prodlužování dlouhodobého pobytu, jsou cizinci povinni prokazovat pracovníkům Odboru azylové a migrační politiky MVČR, že nemají nedoplatky

na sociálním pojištění a na daních, tedy že platby odvádí. Po udělení trvalého pobytu však již takovou povinnost nemají.

Vhodným řešením by bylo, z důvodu prokazatelnosti, jak se nadále cizinci na našem území po udělení trvalého pobytu živí, aby zůstala zachována povinnost dokládání nedoplatků na sociálním zabezpečení a daních pracovníkům OAMP MVČR, aby prodlužování trvalých pobytů nebylo automatické po pěti letech, ale až po kontrole těchto dokladů, nebo po doložení řádné pracovní smlouvy v případě zaměstnání a jejího ověření a to alespoň do získání státního občanství ČR. Odvádění plateb na sociálním pojištění a daní, po udělení trvalého pobytu, již není žádnou institucí kontrolováno. Finanční úřady ani neevidují cizí státní příslušníky dle státního občanství. Není potom zjistitelný přínos pro Českou republiku.

Dalším alternativním řešením by byla lepší spolupráce a koordinace státních institucí, spočívající v informační povinnosti, kdy by OSSZ při odhlášení cizince z plateb na sociálním zabezpečení nebo zdravotní pojišťovny v případě přihlášení cizince k platbám jako osoby bez zdanitelných příjmů, informovaly OAMP MVČR o takové osobě a ta by prověřila jeho ekonomické aktivity.

A v neposlední řadě by bylo vhodné zpřísnění udělování trvalého pobytu a to především v podmínce týkající se znalosti úrovně českého jazyka. Cizinec, který se na našem území živí jako osoba samostatně výdělečně činná a je v každodenním styku se zákazníkem, musí ovládat po pěti letech pobytu pouze úroveň jazyka A1 a to je naprosto nepostačující. Znalost jazyka je důležitým aspektem integrace cizince do majoritní společnosti.

Trvalý pobyt lze zrušit jen z velmi závažných důvodů, a proto si myslím, že je v našem zájmu alespoň ohlídat, aby nezanedbatelný počet osob, kterým jsme umožnili na svém území vykonávat ekonomické aktivity s vidinou ekonomického přínosu nejen pro ně, ale i pro státní hospodářství, nezneužívalo této možnosti k obcházení zákonů ČR z jejich strany. Jinak se stanou pouze zátěží pro státní pokladnu. K trvalé participaci na běhu života v naší republice patří všechny možné výhody a ty by měly být zasloužené.

Se zlepšením ekonomické situace a uvolněním kvót pro vstup cizinců z 3. zemí na základě dlouhodobých víz, může Česká republika v následujících letech očekávat opět velký příliv cizinců, na který by měla být lépe připravena.

Seznam použitých zdrojů – vybrané bibliografické citace

- [1] HORZINKOVÁ, Eva, URBAN, Václav. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9.
- [2] JOKLOVÁ, Kateřina, RYŠAVÁ, Jitka. *Zaměstnávání cizinců a vysílání pracovníků do zahraničí*. 1.vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 309 s. ISBN 978-80-7357-437-6 (brož.).
- [3] POŘÍZEK, Pavel. *Vstup cizince na území státu: pohled mezinárodního, unijního a českého práva*. 1. vyd. Praha: Linde, 2013. 415 s. ISBN 978-80-7201-907-6 (brož.).
- [4] Česko. Zákon č. 326/1999 ze dne 30.11.1999 o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů [on-line]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>>. [cit. 2014 - 09-20].
- [5] Česko. Zákon č. 222/2009 ze dne 17.6.2009 o volném pohybu služeb [on-line]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-222>>. [cit. 2014 - 07-01].